

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12Co/9/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1012200278
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tóth
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:1012200278.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tótha a členov senátu JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Mareka Košča, v právnej veci žalobkyne: Š. B., E.. X.X.XXXX, I. S., Š. XXXX/X, zastúpenej advokátom JUDr. Štefanom Práznovským, so sídlom Humenné, ul. 26. novembra 1, proti žalovanej: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, Župné námestie 13, Bratislava, o priznanie odškodnenia v zmysle zákona č. 215/2006 Z.z. a násl. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v sume 2.688,70 eur s prísl., o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 21.10.2014 pod č. k. 18C/78/2014-55, jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa.

N e p r i z n á v a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Humenné rozsudkom č. k. 18C/78/2014-55 návrh zamietol. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že žalobkyňa žalobou zo dňa 26.1.2012 domáhala sa odškodnenia podľa zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, kde žiadala zaviazat' žalovanú k zaplateniu 2.688,70 eur s 9 % úrokom z omeškania ročne od 22.12.2008 do zaplatenia a nahradiť trovy konania. Návrh odôvodnila tým, že utrpela sexuálne násilie, ktoré bolo voči nej spáchané dňa 20.8.2006, keď na chodbe obytného domu na Š. Q. v S., už teraz odsúdený A. Č. ju po predchádzajúcom prenasledovaní najprv začal ohmatávať na prsiach a prirodzení a následne ju chcel prinútiť k orálnemu uspokojeniu. Na krik o pomoc menovaný z miesta činu ušiel. Za tento skutok bol A. Č. Okresným súdom Humenné vo veci sp. zn. 1T/20/07 právoplatne odsúdený. Podľa § 3 ods.1 zákona o odškodnenie môže požiadať poškodený, ktorý je občanom Slovenskej republiky. Podľa zákona ujmu na zdraví je aj sexuálne násilie, aj keď pri ňom nedôjde k ublíženiu na zdraví, nakoľko ochrana ľudskej dôstojnosti patrí k rovnakým prioritám ako ochrana života a zdravia. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 215, ak bola poškodenému spôsobená ujma sexuálnym násilím, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy.

Keď ujma za sexuálne násilie nebola žalobkyňi uhradená, preto žalobkyňa požiadala cestou súdu o odškodnenie. Žalovaná nesúhlasila s vyplatením odškodnenia s poukazom na to, že skutok voči žalobkyňi bol len v štádiu pokusu a nebol právne kvalifikovaný ako dokonaný. Takýto výklad žalobkyňa považuje za nesprávny, pretože § 5 ods. 1 zákona výslovne hovorí len o spôsobení ujmy sexuálnym násilím, čo je aj jej prípad, ku ktorému vo vzťahu k žalobkyňi došlo. Zákon nedefinuje právne nejaké štádia trestného činu, či boli dokonané alebo nedokonané. Ku dňu právoplatnosti rozsudku dňa 25.9.2008 výška minimálnej mzdy predstavovala čiastku 8.100,- Sk, teda 268,87 eur. Preto si uplatňuje desaťnásobok tejto sumy, t.j. 2.688,70 eur.

Žalovaná potvrdila, že obdržala žiadosť na odškodnenie, ale žiadosti ministerstva nebolo vyhovené. Keď žalobkyňa si uplatňuje odškodnenie za ujmu na jej zdraví spôsobenej pokusom zločinu sexuálneho násillia, teda nedokonaným trestným činom, potom žiadosti o odškodnenie nebolo možné vyhovieť. Pokiaľ sa týka ujmy na zdraví v dôsledku násillného trestného činu spáchaného 20.8.2006, tak v tom období minimálna mzda od 1.10.2005 do 30.9.2006 predstavovala 6.900,- Sk, t.j. 229,03908 eur, takže výška odškodnenia by nesmela presiahnuť sumu 2.290,38 eur.

Žalobkyňa trvala na podanom návrhu. Podľa § 200 Trestného zákona (zákon č. 300/2005 Z.z.), za sexuálne násillie treba považovať použitie fyzickej sily páchatel'a za účelom prekonania alebo zamedzenia vážne mieneného odporu iného a dosiahnutie orálneho styku, análneho styku alebo vykonanie inej sexuálnej praktiky proti vôli iného. Zákon nerozlišuje štádia konania, a to prípravu, pokus alebo dokonanie trestného činu. Hovorí o spáchaní trestného činu, čo je aj prípad žalobkyne. Definícia sexuálneho násillia v zmysle Trestného zákona je taká, že naozaj naplňa skutkové znaky pre ktoré žalobkyňa podala žalobný návrh.

Žalovaná naďalej trvá na zamietnutí žaloby. Z opatrnosti namieta aj premlčanie nároku žalobkyne, pretože žaloba bola podaná určite neskôr ako jeden rok odo dňa, keď prevzala stanovisko ministerstva z januára 2013.

Z vykonaného dokazovania súd mal preukázané, že Okresný súd Humenné dňa 3.7.2008 vo veci sp. zn. 1T/20/2007 uznáva obžalovaného Č.A. vinného z pokusu násillia donútiť k orálnemu styku žalobkyňu, čím spáchal pokus trestného zločinu sexuálneho násillia podľa § 14 ods. 1 k § 200 ods. 1 Trestného zákona, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov. Uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 2To/60/08-248 zo dňa 25.5.2008 bolo odvolanie odsúdeného A. Č. proti rozsudku zamietnuté.

Žalovaná trvala na tom, že žalobkyňa nie je osobou oprávnenou na odškodnenie, nakoľko si uplatňuje odškodnenie za ujmu na zdraví spôsobenej pokusom zločinu sexuálneho násillia, teda nedokonaným trestným činom. Ďalej trvala aj na nesprávnom výpočte odškodnenia a prípadné premlčanie nároku.

Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že námietku žalovanej, že žalobkyňa nie je oprávnenou osobou na úspešné domáhanie sa odškodnenia v dôsledku ublíženia na zdraví či sexuálneho násillia je námietkou dôvodnou. Podľa § 3 písm. a/ zákona č. 215/2006 Z.z., odškodnená má byť poškodená osoba, ktorej bola v dôsledku trestného činu spôsobená ujma na zdraví. Z ustanovenia jednoznačne vyplýva, že poškodenou osobou je osoba, ktorej bolo prinajmenšom ublížené na zdraví. V trestnom rozsudku nie je možné konštatovať, že by žalobkyňa utrpela pri útoku ublíženia na zdraví. Obžalovaný spáchal na žalobkyňu pokus zločinu sexuálneho násillia. Keďže žalobkyňa neutrpela ujmu na zdraví, nakoľko skutok sa stal nedokonaným trestným činom v štádiu pokusu, a nebolo preukázané, že by žalobkyňa utrpela ublíženie na zdraví podľa § 2 písm. b/ zákona č. 215, súd návrh zamietol.

Pokiaľ ide o vznesenú námietku premlčania, touto sa už súd nezaoberal. V prvom rade bolo potrebné preukázať, či došlo k ublíženiu na zdraví alebo sexuálnemu násilliu, až potom je potrebné zaoberať sa plynutím premlčacej doby. Súd dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jednorazové finančné odškodnenie, nakoľko osobe, ktorej bola v dôsledku úmyselného trestného činu spôsobená ujma na zdraví, nebolo potrebné námietku premlčania riešiť.

O trovách konania účastníkov bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 1 O.s.p.. Neúspešná žalobkyňa nemá právo na náhradu trov konania. Žalovanej v konaní trovy nevznikli, preto úspešnej žalovanej nebola priznaná náhrada trov konania.

Proti rozsudku okresného súdu dal odvolanie právny zástupca žalobkyne. Keď sa A. Č. dopustil proti žalobkyňu sexuálneho násillia a bol za to odsúdený, tak žiadosti na odškodnenie žalovanou nebolo vyhovené. Rozhodnutie odôvodnené tým, že sa jednalo len o pokus zločinu sexuálneho násillia. Nešlo o dokonaný trestný čin. To je v rozpore s účelom zákona č. 215/2006 Z.z., ktorý výslovne hovorí o sexuálnom násillí. Podľa § 200 Trestného zákona, za sexuálne násillie treba považovať použitie fyzickej sily páchatel'a za účelom prekonania alebo zamedzenia vážne mieneného odporu iného a dosiahnutie orálneho styku, análneho styku alebo vykonanie inej sexuálnej praktiky proti jeho vôli, čo je aj prípad

žalobkyne. Vzhľadom na to žiada zmeniť rozhodnutie súdu prvého stupňa a vyhovieť návrhu žalobkyne v celom rozsahu a priznať náhradu trov konania.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobkyne nevyjadřila.

Krajský súd prejednal vec v medziach, v ktorých sa odvolateľka domáhala preskúmania napadnutého rozhodnutia a zistil, že odvolaniu nie je možné vyhovieť. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.) a k tomu dodáva:

Zákon č. 215/2006 Z.z. rieši odškodňovanie osôb poškodených násilnými trestnými činmi. Na účely tohto zákona podľa § 2 písm. d/ sa ujma na zdraví považuje aj sexuálne násilie spôsobené trestným činom spáchaným inou osobou. Poškodený potom môže podľa § 4 ods. 1 zákona požiadať o odškodnenie, ak v trestnom konaní nadobudol právoplatnosť rozsudok alebo trestný rozkaz, ktorým sa páchatel uznal vinným zo spáchania trestného činu, ktorým bola spôsobená ujma na zdraví. Podľa § 5 ods. 1 zákona, na výpočet odškodnenia, ak ide o ujmu na zdraví, sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu upravujúceho poskytovanie za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia nemožno zvýšiť. Ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50 násobku minimálnej mzdy. Ak právo na odškodnenie majú viacerí poškodení, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnakým dielom. Ak bola poškodenému spôsobená ujma na zdraví znásilnením alebo sexuálnym násilím, poškodený má nárok na odškodnenie za spôsobenú morálnu škodu v sume 10 násobku minimálnej mzdy.

Žalobkyňa žiada odškodnenie za sexuálne násilie spôsobené odsúdeným A. Č., ktorý sa voči nej dopustil pokusu sexuálneho násillia, za čo bol právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Humenné. Keď ministerstvo neodškodnilo žalobkyňu, tak žalobkyňa postupom podľa § 9 ods. 5 zákona, domáha sa odškodnenia na súde proti Slovenskej republike, zastúpenej ministerstvom, najneskôr do jedného roka odo dňa rozhodnutia o žiadosti. Žalobkyňa podala žiadosť o odškodnenie na Ministerstvo spravodlivosti SR dňa 2.1.2009, ktorej žiadosti ministerstvo nevyhovelo oznámením z 13.9.2011. Ak bola podaná žaloba 26.1.2012, bola podaná včas, preto námietka na neskoré podanie žaloby nie je dôvodná. Následne podľa § 5 zákona č. 215 bolo potrebné riešiť rozsah odškodnenia žalobkyne, pretože ak bola poškodenému spôsobená ujma na zdraví znásilnením alebo sexuálnym násilím, odškodnený má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume 10 násobku minimálnej mzdy. V danom prípade zákon vyžaduje preukázanie spôsobenia morálnej škody sexuálnym násilím, čo sa potom odškodňuje 10 násobkom minimálnej mzdy. Okresný súd vo veci konštatoval, že z rozsudkov nie je možné zistiť ublíženie na zdraví u poškodenej žalobkyne, navyše, išlo len o pokus spáchania sexuálneho násillia. Nebolo preukázané ublíženie na zdraví žalobkyne v dôsledku sexuálneho násillia. Odvolací súd v tejto veci poukazuje na to, že z obsahu žaloby či vyjadrení žalobkyne v konaní, ako aj z doloženého trestného spisu sp. zn. 1T/20/2007, nevyplýva, aby v dôsledku pokusu o sexuálne násilie došlo k nejakému ublíženiu na zdraví u žalobkyne ako poškodenej, kde na č. l. 185 trestného spisu O. B.Á., matka žalobkyne uvádza, že len zo stavu jej dcéry vydedukovala, že pravdepodobne došlo k prepadnutiu jej dcéry, čo malo vplyv na jej stav, bola roztrášená a vlasy mala rozšuchané. Podľa svedkyne, aj sama poškodená povedala, že sa jej nič nestalo. Aj poškodená pri výpovedi dňa 2.11.2006 uviedla, že sa jej vtedy nič nestalo, išla si ľahnúť a snažila sa zaspáť, čo sa jej veľmi nedarilo (strana 22 a 23 trestného spisu). Poškodená uviedla, že napadnutie odsúdeným vnímala ako obťažovanie a určite ju to šokovalo. Trestné oznámenie urobila až na druhý deň, totiž incident sa stal v nedeľu nadržanom dňa 20.8.2006. Na druhý deň išla na brigádu a až potom išla s mamou na políciu nahlásiť trestný čin. Ani podľa rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 1T/20/2007-234 nebola žalobkyňa priamo poškodená na zdraví pri spáchaní trestného činu, neabsolvovala žiadne lekárske vyšetrenie na poškodenie zdravia v súvislosti so spáchaným trestným činom, a tak súd mohol skôr hodnotiť prípadnú spôsobenú morálnu škodu, za ktorú sa odškodňuje sexuálne násilie 10 násobkom minimálnej mzdy podľa § 5 ods. 1 veta druhá zákona č. 215/2006 Z.z..

Žalobkyňa v konaní netvrdila a nepreukázala spôsobenú morálnu škodu z tohto trestného činu ako podmienku na vyplatenie odškodnenia žalobkyne ako poškodenej v dôsledku trestného činu bez ohľadu na to, či sa jednalo o pokus alebo o dokonany trestný čin, kde dôkazné bremeno na spôsobenú morálnu škodu je na žalobkyňu. Žalobkyňou nie je zadefinovaná morálna škoda, ktorú by mal posúdiť súd prvého stupňa a následne zväžiť odškodnenie. Zákon počíta s morálnym odškodnením poškodených, ale poškodený musí určiť ako bol poškodený. To v návrhu žalobkyne chýba, keď bližšie nevymedzila svoje

morálne poškodenie. Keď žalobkyňa nepreukázala, že v dôsledku trestného činu sexuálneho násillia došlo k poškodeniu na zdraví žalobkyni a nepreukázala ani podstatu nároku, a to spôsobenú morálnu škodu v dôsledku spáchania trestného činu sexuálneho násillia, potom rozhodnutie súdu prvého stupňa je správne, pokiaľ návrh žalobkyně ako nedôvodný zamietol. Z tohto dôvodu odvolací súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne.

Krajský súd potvrdzuje rozhodnutie súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade trov konania. Neúspešná žalobkyňa nemá právo na náhradu trov konania pred súdom prvého stupňa. Žalovaná si v konaní náhradu trov nežiadala, preto úspešnej žalovanej nebola priznaná náhrada trov konania pred súdom prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p..

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.. Neúspešná žalobkyňa nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovanej v odvolacom konaní trovy nevznikli, pričom sa jedná o návrhové konanie, preto úspešnej žalovanej nebola priznaná náhrada trov odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.